

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 10.10.2019

2018/2283

C(2019) 6697 final

Excellentie,

Ik zou opnieuw uw aandacht willen vestigen op de bepalingen van de Belgische wetgeving tot omzetting van Richtlijn 2005/36/EG¹, zoals gewijzigd bij Richtlijn 2013/55/EU².

Er is een eerste inbreukprocedure met betrekking tot met name rapporterings- en kennisgevingsverplichtingen (zaaknummer 2018/2162) ingesteld bij een op 20 juli 2018 verzonden aanmaningsbrief (ref: SG(2018)D/15022;C(2018)4641). Naar aanleiding van het antwoord van België van 19 oktober 2018 (ref.: INF(2018)116530) werd op 8 maart 2019 een met redenen omkleed advies verzonden (ref.: SG(2019)D/3837; C(2019)1231).

Een tweede inbreukprocedure (zaaknummer 2018/2283) betreffende andere bepalingen van de richtlijn, namelijk definities, regels inzake vrije dienstverrichting, vrijheid van vestiging, erkenning van beroepservaring, regels inzake sectorale beroepen die automatisch worden erkend, documenten en formaliteiten voor vestiging, erkenning van beroepsstages en andere verwante EU-wetgeving, is ingeleid door middel van een tweede aanmaningsbrief die op 25 januari 2019 is verzonden (ref.: SG(2019)D/1312;C(2019)443).

¹ Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.

² Richtlijn 2013/55/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 november 2013 tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties en Verordening (EU) nr. 1024/2012 betreffende de administratieve samenwerking via het Informatiesysteem interne markt ("de IMI-verordening").

Zijne Excellentie de heer Didier Reynders
Minister van Buitenlandse Zaken en Europese Zaken
Karmelietenstraat 15
B - 1000 Brussel

Commission européenne, B-1049 Bruxelles – Belgique
Europese Commissie, B-1049 Brussel – België
Telefoon: 00-32 (0) 2 299.11.11.

Per brief van 15 februari 2019 (ref.: INF(2019)117005) verzocht België om een verlenging van de termijn om te antwoorden op de tweede aanmaningsbrief van 25 januari 2019. Extra uitstel van één maand werd toegestaan per brief van 20 februari 2019 (Ares(2019)1060517). België heeft op 24 april 2019 de aanmaningsbrief beantwoord (INF(2019)117447). Dit antwoord wordt nog onderzocht en niets in deze brief zal afbreuk doen aan het resultaat van die beoordeling.

In deze aanvullende aanmaningsbrief wenst de Commissie een extra punt aan de orde te stellen, d.w.z. een punt dat in de aanmaningsbrief van 25 januari 2019 niet specifiek aan de orde is gesteld, met betrekking tot de uitvoering van artikel 21, lid 6, en artikel 31 van Richtlijn 2005/36/EG.

1. TOEPASSELIJK RECHTSKADER

1.1. Toepasselijk rechtskader van de EU

Richtlijn 2005/36/EG, die is vastgesteld op 7 september 2005, bevat voorschriften die moeten worden toegepast door een lidstaat die de toegang tot of de uitoefening van een gereguleerd beroep op zijn grondgebied afhankelijk stelt van het bezit van een bepaalde beroepskwalificatie bij de erkenning van in een andere lidstaat (of andere lidstaten) verworven beroepskwalificaties en die de houder van die kwalificaties er het recht verlenen op toegang tot en uitoefening van hetzelfde beroep. Richtlijn 2005/36/EG moest uiterlijk op 20 oktober 2007 door alle lidstaten zijn omgezet. In artikel 63 van deze richtlijn is vastgelegd dat de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking moeten doen treden om aan de richtlijn te voldoen en dat zij de Commissie daarvan onverwijld in kennis moeten stellen.

Richtlijn 2013/55/EU werd op 20 november 2013 vastgesteld en strekt tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG. Richtlijn 2013/55/EU moest uiterlijk op 18 januari 2016 door alle lidstaten zijn omgezet. Artikel 3, lid 5, van deze richtlijn bepaalt dat de lidstaten de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mededelen die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Voor het leesgemak verwijst de Commissie hierna met Richtlijn 2005/36/EG naar de gewijzigde tekst. De artikelen van de richtlijn die in het kader van deze brief relevant zijn, zijn artikel 21, lid 6, en artikel 31.

1.2. Belgisch rechtskader

Wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, zijn de relevante regels terug te vinden in artikel 3, leden 18 en 47, en de artikelen 125 en 132 van Codex Secundair Onderwijs³, in samenhang met de artikelen 55, 56 en 59 van het Decreet van de Vlaamse Regering van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs⁴.

Voor de Duitse Gemeenschap zijn de relevante bepalingen artikel 2 van het Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 13 juni 1997 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het brevet in verpleegkundige verzorging wordt toegekend⁵, gewijzigd bij het Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 9 december 2010, en artikel 6 van het Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 10 juli 1997 tot vastlegging van de bepalingen betreffende de stades die met het oog op het verkrijgen van een brevet in verpleegkundige verzorging moeten worden gedaan⁶.

2. NIET-CONFORMITEIT VAN HET BELGISCHE WETTELIJKE KADER MET DE MINIMUMOPLEIDINGSEISEN VOOR VERANTWOORDELIJK ALGEMEEN ZIEKENVERPLEGERS ZOALS VASTGESTELD IN RICHTLIJN 2005/36/EG

Volgens artikel 21, lid 6, van Richtlijn 2005/36/EG stelt elke lidstaat de toegang tot en uitoefening van de beroepswerkzaamheden van verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers afhankelijk van het bezit van een opleidingstitel als bedoeld in bijlage V, punt 5.2.2, die waarborgt dat de betrokkene gedurende zijn gehele opleiding de in artikel 31, leden 6 en 7, van Richtlijn 2005/36/EG bedoelde kennis, vaardigheden en competenties heeft verworven.

Artikel 31 van Richtlijn 2005/36/EG bevat de minimumopleidingseisen voor verantwoordelijk algemeen ziekenverplegers. Krachtens artikel 31, lid 2, is de opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger een voltijdse opleiding en omvat zij ten minste het in bijlage V, punt 5.2.1, opgenomen studieprogramma.

³ Beschikbaar op: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14289>

⁴ Beschikbaar op: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14112>

⁵ Beschikbaar op:
http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1997061333&table_name=wet

⁶ Beschikbaar op:
http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1997071046&table_name=wet

Volgens artikel 31, lid 3, van Richtlijn 2005/36/EG omvat de opleiding tot verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger in totaal ten minste drie studie jaren en bestaat zij uit ten minste uit 4 600 uur theoretisch en klinisch onderwijs, waarbij de duur van het theoretisch onderwijs ten minste een derde en die van het klinisch onderwijs ten minste de helft van de minimumduur van de opleiding bedraagt.

Vóór de bij Richtlijn 2013/55/EU ingevoerde wijzigingen verschilden deze eisen hierin dat ten minste drie studie jaren of ten minste 4 600 uur theoretisch en klinisch onderwijs waren vereist.

De studie jaren kunnen daarnaast worden uitgedrukt in een daaraan gelijkwaardig aantal ECTS-studiepunten, maar moeten nog steeds worden uitgedrukt in jaren en uren.

In het licht van de definities van theoretisch en klinisch onderwijs overeenkomstig artikel 31, leden 4 en 5, van Richtlijn 2005/36/EG, wordt zelfstudie niet meegerekend in de bovengenoemde minimumopleidingsduur.

De Commissie begrijpt dat het de federale overheid is die de eisen vaststelt voor toegang tot het beroep van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger en verantwoordelijk is voor de afgifte van een vergunning die de houder ervan toelaat het beroep uit te oefenen, het zogenaamde “visum”, zodra de aanvragers aan de minimumopleidingseisen voldoen. Het zijn echter de drie gemeenschappen die de exclusieve bevoegdheid hebben om de opleidingsprogramma's te organiseren die aan deze federale eisen beantwoorden. Wat de kwalificatie van algemeen ziekenverpleger betreft, worden de verscheidene Belgische opleidingsprogramma's in twee categorieën verdeeld, namelijk 1) het niveau van de bachelor en 2) het niveau van het aanvullend secundair beroepsonderwijs.

De Commissie merkt op dat, terwijl de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (hierna “de wet gezondheidszorgberoepen” genoemd) de in Richtlijn 2005/36/EG vastgestelde minimumopleidingseisen correct lijkt om te zetten, sommige opleidingsprogramma's die in de wetgeving van de Gemeenschappen zijn opgenomen en afgestudeerden het recht geven een aanvraag in te dienen voor een visum op federaal niveau, niet aan deze minimumopleidingseisen voldoen.

2.1.1. HBO5 in Vlaanderen en Brevet in Krankenpflege in de Duitstalige Gemeenschap

In aanvulling op de kwesties die in haar aanmaningsbrief van 25 januari 2019 (ref.: SG(2019)D/1312;C(2019)443) aan de orde zijn gesteld, wil de Commissie erop wijzen dat de opleidingsprogramma's op het niveau van het aanvullend secundair beroepsonderwijs die in de Vlaamse en de Duitstalige Gemeenschap worden verstrekt, beter bekend als “HBO5” in Vlaanderen en “Brevet in Krankenpflege” in de Duitstalige Gemeenschap, niet lijken te voldoen aan de minimumopleidingseisen die zijn vastgesteld in artikel 31 van Richtlijn 2005/36/EG. Verscheidene openbaar beschikbare bronnen bevestigen namelijk dat de huidige HBO5-opleiding in Vlaanderen en het “Brevet in Krankenpflege” in de Duitse Gemeenschap niet voldoen aan de minimumeisen inzake uren opleiding, competenties en stageprogramma's, die voor studenten die hun opleiding vanaf september 2016 zijn begonnen, hadden moeten worden nageleefd. Uit de relevante wetgeving die in de Vlaamse Gemeenschap van kracht is, kan duidelijk worden afgeleid dat het onderwijsprogramma voor het behalen van het diploma van “gegradueerde

verpleger/verpleegster” (HBO5), zoals vermeld in bijlage V bij Richtlijn 2005/36/EG, slechts voorziet in 3 600 uur opleiding⁷. De desbetreffende besluiten van de regering die in de Duitse Gemeenschap van kracht zijn, bevatten ook tegenstrijdigheden en leiden tot de conclusie dat de minimumeisen voor de opleidingsprogramma’s die tot het diploma van “erkend verpleegkundige” leiden, 3 601 uur onderwijs bedragen, waarvan slechts 1 867 uur klinisch onderwijs moeten zijn⁸.

Het ziet er echter naar uit dat de studenten in die programma’s — waarvan de eerste groep die volgens de nieuwe vereisten van Richtlijn 2013/55/EU had moeten worden opgeleid, in juni 2019 is afgestudeerd —, nog steeds toegang zullen krijgen tot het beroep van verantwoordelijk algemeen ziekenverpleger, hetgeen in strijd is met de vereisten van Richtlijn 2005/36/EG⁹.

De Commissie is derhalve van mening dat België zijn verplichtingen uit hoofde van artikel 21, lid 6, en artikel 31 van Richtlijn 2005/36/EG niet is nagekomen door zijn opleidingsprogramma’s van “gegradueerde verpleger/verpleegster” (HBO5) en “Brevet in Krankenpflege”, die toegang verlenen tot het beroep van algemeen ziekenverpleger in België, niet aan te passen aan de minimumeisen van Richtlijn 2005/36/EG.

⁷ Zie artikel 3, leden 18 en 47, en de artikelen 125 en 132 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 december houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs (beschikbaar op: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14289>), in samenhang met de artikelen 55, 56 en 59 van het Decreet van de Vlaamse Regering van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs (beschikbaar op: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14112>).

⁸ Artikel 2 van Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 13 juni 1997 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het brevet in verpleegkundige verzorging wordt toegekend, gewijzigd bij Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 9 december 2010 (beschikbaar op: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=1997061333&table_name=loi), en artikel 6 van Besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap van 10 juli 1997 tot vastlegging van de bepalingen betreffende de stages die met het oog op het verkrijgen van een brevet in verpleegkundige verzorging moeten worden gemaakt (beschikbaar op: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=1997071046&table_name=loi).

⁹ Zie bijvoorbeeld duidelijke uitspraken in die zin van de Vlaamse minister van Onderwijs: <https://www.vlaamsparlament.be/commissies/commissievergaderingen/1246484/verslag/1250810> en <https://www.vlaamsparlament.be/commissies/commissievergaderingen/1266286/verslag/1270229>

3. CONCLUSIE

In aanvulling op haar ingebrekestelling van 25 januari 2019 (ref.: SG(2019)D/1312;C(2019)443) is de Europese Commissie bijgevolg van oordeel dat het België de krachtens artikel 21, lid 6, en artikel 31 van Richtlijn 2005/36/EG op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.

De Commissie verzoekt uw regering krachtens artikel 258 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie haar binnen twee maanden na ontvangst van deze aanvullende aanmaningsbrief haar opmerkingen over het hierboven uiteengezette standpunt te doen toekomen.

De Commissie behoudt zich het recht voor, na kennisneming van deze opmerkingen of indien deze opmerkingen haar niet binnen de vastgestelde termijn mochten bereiken, een met redenen omkleed advies als bedoeld in genoemd artikel uit te brengen.

Met bijzondere hoogachting,

Voor de Commissie

Elżbieta BIENKOWSKA

Lid van de Commissie

VOOR GELIJKLUIDEND AFSCHRIFT

Voor de secretaris-generaal

Jordi AYET PUIGARNAU

Directeur van de Griffie
EUROPESE COMMISSIE